

Õiguskantsler

Villu Kõve
Riigikohus
kantselei@riigikohus.ee

Teie 14.03.2025 nr 5-25-1/13

Meie 25.03.2025 nr 9-2/250409/2502133

Täiendav arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve kohtuasjas nr 5-25-1

Lugupeetud Riigikohtu esimees

Täna võimaluse eest esitada täiendava arvamus põhiseaduslikkuse järelevalve asjas, milles Tallinna Halduskohus tunnistas [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) §-ga 14 vastuolus olevaks ja jättis kohaldamata [kalapüügist](#) (KPS) § 56 lõiked 3 ja 4 osas, milles need ei võimalda Põllumajandus- ja Toiduametil jätta ettevõtja töövõtjate kehtivate väärteokaristuste korral püügiõigus piiramata.

Erinevalt mitme teise menetlusosalise arvamusest leian, et ajaloolise püügiõiguse (KPS § 51) piirangut ei saa käsitleda PS § 32 ehk omandipõhiõiguse piiranguna. Kalavaru on Eesti loodusressursina rahvuslik rikkus, mida põhiseadus kohustab kasutama säästlikult (PS § 5). Kalad ei ole enne püüdmist kellegi omad, seega ei saa püügiõiguse piiramine omandiõigust piirata.

Regionaal- ja põllumajandusminister on arvamusel, et kuigi KPS § 56 lõiked 3 ja 4 on sõnastatud imperatiivselt ja kaalutusõigust välistavana, tuleneb nendest siiski kaalutusõigus. Sellega ei saa nõustuda, kui arvestada *selge* seadusliku aluse nõuet põhiõiguse piiramisel (PS § 3 lg 1 ning sellest tulenev parlamendireservatsiooni ehk olulisuse põhimõte), võimude lahususe põhimõtet (PS § 4) ning õiguskindluse põhimõtet (tuleneb PS §-s 10 sätestatud õigusriigi põhimõttest).

Kui norm on sõnastatud ühemõttelise kohustusena, ilma kaalutusõiguse ja eranditeta („antakse talle viimase karistuse jõustumisele järgneval kahel kalendriaastal kalapüügiluba iga sama veekogu, veeala või maakonna õiguspäraselt omandatud püügiõiguse kasutamiseks 10 protsendi võrra vähendatud ulatuses“), ei ole seda võimalik tõlgendada nii, et kalapüügiõigust siiski ei vähendata.

Kui selget kohustust ette nägevat normi tohiks ametnik tõlgendada nii, et see siiski ei ole kohustus, rikutaks selge seadusliku aluse nõuet põhiõiguse piiramisel, avades tee täidesaatva võimu omavolile. Leian, et põhiõiguse piiramisel kaalutusõiguse olemasolu või puudumine on nii oluline küsimus, et selle peab otsustama Riigikogu.

Keskkonnaamet asus seisukohale, et kui ettevõtjal ei ole kaluriga töölepingulist suhet ja ta ei saa seega kaluri tegevust tõhusalt kontrollida, siis võtab ta ise teadliku riski, et kalur võib tema

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

teadmata panna toime KPS §-s 71¹ sätestatud tõsise rikkumise. Märgin, et töölepinguline suhe ei välista seda, et töötaja rikub tööandja teadmata reegleid või on tööandja suhtes pahatahtlik. Võimalus leping seaduserikkumise tõttu lõpetada on ettevõtjal sõltumata sellest, kas tegemist on töölepingu või muud liiki lepinguga. Probleem on hoopis selles, et kui ettevõtja lepingu lõpetab ja sellega omalt poolt õigusrikkumise kordumise vältimisele kaasa aitab, ei võeta seda kalapüügiõiguse piiramise üle otsustamisel arvesse. Isegi kui ettevõtja oleks kohe lõpetanud lepingu mõlema karistatud inimesega, ei oleks ta sellega saanud enda kalapüügiõiguse vähendamist ikkagi ära hoida.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise